

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Науково-дослідна лабораторія з проблем досудового
розслідування

Кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування
факультету № 3

Адміністративне право України у взаємодії з кримінальним та іншими галузями права: наукометричний зріз проблеми

Науково-методичні рекомендації

Вінниця – 2023

УДК 342.9

М54

Рекомендовано до друку та використання в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України науково-методичною радою Харківського національного університету внутрішніх справ (протокол № 15 від 15.11.2023 року)

Рецензенти:

1. **Ященко А.М.** – професор кафедри кримінального права і кримінології Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;
2. **Іщенко І.В.** – начальник ГУНП в Вінницькій області, кандидат юридичних наук, полковник поліції.

Укладачі:

Шатрава С.О. – завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, підполковник поліції;

Джафарова О.В. – завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, підполковник поліції;

Артеменко І.А. – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Куркова К.М. – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Кріцак І.В. – старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, підполковник поліції;

Денищук Д.Є. – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ;

Погорілець О.В. – науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ;

У науково-методичних рекомендаціях відображено важливі концепти даної проблеми, які могли б стати підґрунтям для формування світоглядності/доктринальних позицій адміністративного, кримінального та багатьох інших галузей права з виявленням більш глибоких ідеологічних смислів у загальнодержавному та геополітичному/духовно-ціннісному вимірах, шляхом інноваційного розвитку адміністративно- та кримінально-правової політик держави, у тісному взаємозв'язку з іншими видами політик (соціальною, економічною, кримінологічною) шляхом зміни підходів та пріоритетів мислення, а саме: відхід від «державоцентристської» та «людиноцентристської» (з обов'язковим урахуванням кращих їхніх надбань) і поступовий перехід до духовно-ціннісної концепції право розуміння, особливо що стосується впровадження на практиці її надбань щодо протидії та боротьби з корупцією.

Адміністративне право України у взаємодії з кримінальним та іншими галузями права: наукометричний зріз проблеми : наук.-метод. рекомен. / С.О. Шатрава, О.В. Джафарова, І.А. Артеменко, К.М. Куркова, І.В. Кріцак, Д. Є. Денищук, О.В. Погорілець. Вінниця: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2023. 38 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	6
II. ДЖЕРЕЛА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ЙОГО СИСТЕМА.....	8
III. МЕТОДИ ТА ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	10
IV. НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В НИНІШНІХ УМОВАХ.....	11
V. СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ОСНОВОПОЛОЖНА КАТЕГОРІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	12
VI. ПУБЛІЧНИЙ ІНТЕРЕС У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	13
VII. ВІДПОВІДНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ПРАВОВОМУ ЗАКОНУ.....	14
VIII. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	17
IX. СУЧАСНИЙ ПЕРСПЕКТИВНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	20
X. РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА У ВІТЧИЗНЯНОМУ ВИМІРІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНОМУ ДИСКУРСІ.....	21
XI. МЕЖІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	23
XII. АНАЛОГІЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ТА АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ.....	20
XIII. КІБЕРПРОСТІР ТА ЙОГО ПОВ'ЯЗАНІСТЬ З АДМІНІСТРАТИВНИМ РЕГУЛЮВАННЯМ.....	26
XIV. РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	27
XV. АКТУАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	29
XVI. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ, ЯКІ МОЖУТЬ ЕФЕКТИВНО ВТІЛЮВАТИСЬ В ІНШИХ НАУКОВИХ ГАЛУЗЯХ.....	31
ВИСНОВКИ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Серед видатних українських вчених адміністративістів, «титанів духу» слід назвати Ю. П. Битяка, О. М. Бандурку, В. Б. Авер'янова, І. П. Голосніченка, О. Ф. Андрійко, А. Т. Комзюка, В. П. Петкова, О. П. Рябченко та багатьох інших. Досить високим є рівень написання наукових праць таких вчених як Ю. В. Пирожкова, С. В. Петков, Р. С. Мельник, які роблять неоціненний вклад у розвиток науки адміністративного права та управління державницькими справами на якісно нових засадах.

Говорячи про актуалізацію сучасних смислів адміністративного права, слід відзначити, що право і держава кожного народу мають єдину соціально-економічну основу, в них однаково втілюються менталітет народу, його культура, свідомість, традиції, вони є взаємозалежними у своєму походженні¹. Якою ж нині є наша держава? Євроінтеграційний вибір України, Революція гідності, непростий процес пробудження громадянського суспільства і усвідомлення ним національної самоідентичності, Небесна сотня, окупація Криму, АТО, тисячі загиблих з ім'ям України на устах, біль і сльози родин, мільйони переселенців і ось уже більше року російсько-української війни, який ми, громадяни України, не просто прожили, а перехворіли серцем і душею, рік, який зі здобуттям незалежності можна сміливо назвати початком нової ери. Творення Української держави неможливе без кардинальної зміни ідеології виконавчої влади – від владарювання держави над людиною і суспільством до служіння держави інтересам людини і суспільства, зміни розуміння соціальної цінності галузі адміністративного права, яка має опосередковуватись новим, якісно відмінним від колишнього правовим режимом регулювання відносин між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами та громадянами, державної служби, надання адміністративних послуг та здійснення адміністративних процедур, адміністративної відповідальності, функціонування адміністративної юстиції².

С. Г. Стеценко наголошує, що адміністративне право – одна з найбільших галузей права України. Це пов'язано з великою кількістю суспільних відносин, урегульованих за допомоги норм адміністративного права. Водночас указаній галузі права притаманні системність, цілісність і структурність, які зумовлюють предмет правового регулювання, мету, завдання і принципи³. Своєю чергою Г. Лук'янова наголошує, що адміністративне право є однією з найрозвиненіших і найпотужніших галузей права. Це зумовлено тим, що воно відіграє системоутворювальну роль, охоплює великий і дуже різноманітний нормативний масив, призначений для регулювання різних сфер державного і суспільного життя. Найважливішим завданням сучасного етапу розвитку адміністративного права є правове забезпечення функціонування публічної влади, її органів і

---

¹ Кисіль Л. Є. Проблеми адміністративного примусу та принципи верховенства права. *Правова держава*. 2015. Вип. 26. С. 351.

² Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види, організаційно-правові питання реалізації: монографія за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : НУВС, 2002. 336 с.

³ Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. К. : Атіка. 2007. 624 с. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/admin-pravo/493-stetsenko.html>.

службовців, а також форм і методів діяльності на принципах правової держави. В основі такої діяльності лежить механізм впровадження в адміністративно-правову діяльність міжнародно-правових та конституційних принципів формальної рівності, свободи, справедливості в рамках забезпечення гарантій реалізації суб'єктивних прав особи при дотриманні інтересів суспільства і держави. Більшість вчених-адміністративістів погоджується, що всі адміністративно-правові інститути, що входять і до загальної, і до особливої частини адміністративного права, вимагають розвитку і реформування. Багато в чому це пов'язано з тим, що в сучасний період змінюються уявлення про адміністративне право. У минулі десятиліття воно ніби концентрувалося у сфері органів державного управління та їхніх актів. Сьогодні правове поле адміністративного права змінилося. Так, для об'єкта сучасного адміністративного права характерним є скорочення обсягу державного управління та збільшення обсягу нормативно-регулювального впливу. Спостерігається зростання питомої ваги функціональних та інших режимів, ініціативи суб'єктів права. Наприклад, адміністративні режими дозволяють вільно діяти суб'єктам права заради збереження публічних інтересів. Помітно зростає значення легалізаційної діяльності, що відображає щораз більшу самостійність суб'єктів господарювання права і стійкі державні вимоги до неї⁴.

Ю. В. Пирожкова наголошує, що сучасне адміністративне право є однією з унікальних галузей національного права, яка досить вдало здійснює «гібридне» поєднання матеріальної та процедурної складових. На відміну від цивільного, господарського, кримінального, адміністративного процесуального права, основною функцією яких є здійснення правозастосовної діяльності правоохоронного характеру основним суб'єктом – судовим органом, процедурний аспект адміністративного права, зважаючи на велику кількість процедурних норм галузі, зумовлених функціонуванням насамперед органів публічної адміністрації (позасудових), є специфічним і потребує детального аналізу. З огляду на жваві дискусії вчених-адміністративістів щодо адміністративного процесу, адміністративно-процедурного права вже сформовано кілька наукових напрямів стосовно інтерпретації поняття й сутності відповідного аспекту адміністративного права⁵.

У сучасному світі дедалі частіше висловлюються різні думки щодо нових процесів у розвитку форм державно-територіального устрою країн світу. Як організувати самих себе, знайти оптимальні та довгострокові форми існування націй і народів у межах держави – завдання складне не лише для пострадянських, а й для більшості країн, що мають досвід державного будівництва та сталі політичні режими. Територіальна організація держави – явище складне і багатоеlementне, що визначає певний порядок устрою території, виділення і взаємозв'язок окремих його частин. Це національно-державний і адміністративно-територіальний устрій, економічне і спеціальне районування. Національно-державний устрій – це внутрішня національно-

---

⁴ Лук'янова Г. Роль та значення принципів права у формуванні сучасного адміністративного права. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки.* 2020. Т. 7. № 1. С. 100.

⁵ Пирожкова Ю. В. Процедурна функція в аспекті пошуку нової моделі системи функцій адміністративного права України. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки.* 2016. № 1. С. 105.

територіальна організація держави, співвідношення цілого і його складових частин. Дана категорія визначає як організовано територію держави, з яких частин вона складається, яке їх правове положення, на яких засадах вибудовуються взаємовідносини центру і регіонів. У науковій літературі коло проблем, пов'язаних із регіональністю і внутрішнім устроєм держави, висвітлюється переважно крізь призму двох протилежних явищ: з одного боку, централізації, з іншого – на противагу їй – децентралізації, деконцентрації, регіоналізації, автономізації, федералізації. До цього ж смислового ряду можна віднести ідеологічне в терміни «регіоналізм» та «сепаратизм»⁶. *За таких умов існує реальна необхідність дослідження регіонального фактора у загальнополітичних процесах держави (йдеться насамперед про регіональну злочинність та особливості адміністративних правопорушень). Централізація та децентралізація влади і службових повноважень безпосереднім чином передбачають відповідні процеси. Більше того, на цьому поприщі можна досягти неабияких успіхів, коли йдеться про детальне вивчення індивідуального (одиночного), регіонального з поступовою концентрацією на загальнодержавних проблемах відповідного врегулювання зі знанням, безперечно, глобальних політик кожної з держав. У такому спектрі дослідження розподілу влади між центром та регіонами може принести бажаних результатів.*

---

⁶ Ляшенко О. До питання про перспективи адміністративно-територіальної реформи в Україні: досвід автономізації Криму та Закарпаття. *Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]*. 2006. Вип. 29. С. 253.

Науково-методичні рекомендації

ШАТРАВА Сергій Олександрович
ДЖАФАРОВА Олена В'ячеславівна
АРТЕМЕНКО Ігор Анатолійович та ін.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ У ВЗАЄМОДІЇ З КРИМІНАЛЬНИМ ТА ІНШИМИ ГАЛУЗЯМИ ПРАВА: НАУКОМЕТРИЧНИЙ ЗРІЗ ПРОБЛЕМИ

Науково-методичні рекомендації

Видавець і виготовлювач - Харківський національний
університет внутрішніх справ, просп. Л. Ландау, 27, м. Харків,
61080.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008